

אש קודש

תקנת יעקב אבינו: קודם 'עשה טוב'!

בעצמו מבלי לבוא בטענות לסביבתו! יעקב מזהיר אותנו שגם אם נקום בבוזק עם רצון עז לעשות רק טוב, נשים לב לבוא בדרישות רק אל עצמנו ולא אל סובבינו!

'ברך את הנערים'

כעת נשוב לדברי החידושי הרי"ם שיעקב אבינו חידש לנו שאפשר להקדים 'עשה טוב' ל'סור מרע', אולי קל ונחמד להגיד את זה אבל איך באמת עושים את זה? כך לדוגמא בימים אלו, שאנו בפתחם של ימי השובבי"ם, יש הרבה שיאמרו 'עזוב, אני עמוק בבוץ' אין לי מאיפה להתחיל' וכדו', אז איך מתחילים ב'עשה טוב'?

נדמה לי שבקוצק היו אומרים על הפס' בפרשת ויגש 'איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי' איך אעלה בעבודת ה', והנער, הנער שבי, איננו איתי?!

וכך היה אומר הרבי **מקוצק זי"ע** על הפס' 'חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו' דהיינו שלא לסור מהנערות! נראה שזהו כלי יעיל וחשוב למי שרוצה ללכת בדרכו של יעקב ולהתחיל ב'עשה טוב', להיות תמיד בהתחדשות כמו נער וכך יוקל לו להתעלם מהחבילות שהוא סוחב עליו, ובהמשך עם ההתלבות הם יפלו מאליהם כאמור.

וכך ביאר החידושי הרי"ם את ברכת יעקב שבברכות לבניו הוא מפרט את שמם, ואילו לאפרים ומנשה אמר 'הוא יברך את הנערים' ולא פירט את שמם, כי בירך אותם ברכה מיוחדת שיהיו תמיד נערים! שנער הוא מלשון ער שיש לו תמיד התחדשות וקל באבריו וכמו שנאמר על יהושוע 'נער לא ימיש מתוך האוהל' שלא מש ממנו כח הנעורים!

יזכנו ה' יתברך לעובדו בחשק ובהתלהבות ובעשה טוב גם אם טרם הסרנו את הרע, ונהיה נערים לנצח, אמנ.

{לרגל 'שבת חזק' מוגש בפניכם בצד השני של הגיליון השלמה לפרשת בראשית}

החידושי הרי"ם זי"ע מסביר באופן נפלא שיש פה מחלוקת יסודית בין יעקב ליוסף: יוסף קרא לבכורו מנשה 'כי נשני אלוקים את כל עמלי' (מא, נא) והיינו 'סור מרע', ולבנו השני קרא אפרים 'כי הפרני אלוקים בארץ עניי' והיינו 'עשה טוב', כי הוא סבר שזוהי הדרך בעבודת ה', קודם צריך 'סור מרע'! לגמרי! ורק אז 'עשה טוב', ולכן התעקש שיעקב יברך בתחילה את מנשה כדי שייסכים לדרכו, אך יעקב אבינו לא רצה כי הוא סבר שהדרך בעבודת ה' היא קודם 'עשה טוב'! ורק אז יוכל להיות 'סור מרע'.

שורש המחלוקת הוא שיוסף אמר שאי אפשר להיטהר עד ששוכחים לגמרי מהעוה"ל! קודם צריך להזדכך ולשבר את הטבע, ורק אז לאחר ההתרחקות מהעוה"ל ניתן לגשת לעבודת הקודש.

אך יעקב אבינו ראה שלא כולם יכולים לעמוד בזה, ולכן תיקן שייתן ה' פתיחת הלב לתורה גם אם אדם לא מתוקן כראוי! וזה על ידי שיוסיף התלהבות ואש התשוקה להשם יתברך, ועי"ז מטהר את עצמו ומבער את הפסולת ממילא.

דבריו מבארים באופן נפלא את השאלה הראשונה, אך עדיין השאלה השניה על יעקב עומדת בעינה, והשבוע שמעתי ווארט נפלא ליישב הדבר מהגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א ששמע זאת מר' בנימין מנדלזון זצוק"ל:

הוא הסביר שאחר שראינו שהיה מחלוקת בשיטות בין יעקב ליוסף כנ"ל, בא יעקב ללמדנו שאם יש מחלוקת תסובב את הידיים שלך! אם אתה אוהו בשיטה אחת, השני לא אמור לאחוז כמוך! משום כך שיכל יעקב את ידיו.

הדברים נפלאים וטומנים בעצמם מסר עצום, אך על פיהם ניתן ללמוד דבר נוסף: אם אדם מתחיל ב'עשה טוב' כדרכו של יעקב, צריך לזכור לשכל את ידיו שלו! דהיינו צריך הוא לפעול קודם את השינוי

'אפרים ומנשה'

השבת נסיים את חומש בראשית עם פרשת ויחי בה מברך יעקב אבינו את בניו ונכדיו, זה מתחיל כשיוסף מקבל עדכון על כך שיעקב אביו חולה, הוא לוקח את ילדיו ועולה גושנה כדי להתברך ממנו לפני מותו, ואז, לפני שיעקב מברך את נכדיו קורה התרחשות לא ברורה.

כבר בתחילת דבריו, יעקב מזכיר את אפרים לפני מנשה, אך זה לא מדליק שום נורה אצל יוסף הצדיק, וכשהוא מביא אותם לפני יעקב שיברכם הוא מסדר אותם כרגיל, את מנשה הבכור מימינו של יעקב ואת אפרים משמאלו, אך יעקב אבינו ממשיך בדרכו והופך את ידיו כך שיד ימינו תהיה דווקא על ראש אפרים הקטן ממנשה ומברכם, יוסף לא אהב את מה שהתחולל לנגד עיניו וניסה להעביר את יד ימינו של אביו מאפרים למנשה תוך כדי שהוא מדגיש בפניו שהוא הבכור, יעקב אבינו מסרב ואז הוא מסביר ליוסף לראשונה את הנהגתו שאף שידע שמנשה הבכור, אפרים אחיו הקטן יגדל ממנו.

וצריך להבין מה הולך פה?! מדוע יוסף מחכה עד שיעקב אבינו אמר לו במפורש שיש סיבה לכך שהוא מקדים את אפרים למנשה, הרי הוא ראה שיעקב הקדים את אפרים למנשה כבר בדבריו, ואח"כ הוא התעקש לשכל את ידיו כדי שימינו תהיה על ראש אפרים, אם כן וודאי יש פה מהלך מכוון, אז מדוע הוא מנסה לשנות את המציאות ולהעביר את יד ימינו לראש מנשה, ולא שואל מתחילה את יעקב מה זה ועל מה זה?

דבר נוסף צריך להבין מדוע יעקב אבינו נהג כך, הרי הוא בחר בדווקא להקדים את אפרים כאמור, אז מדוע הוא שכל את ידיו באופן משונה במקום לבקש מהם לשנות את מקומם כך שאפרים יעמוד לימינו ומנשה לשמאלו?

אש קהרש

מתחילין מבראשית, אבל לא מהתחלה!

צומת דרכים מצולבת ובה עמד תמרור לארבע רוחות, והנה בהגיעו לצומת הדרכים חשכו עיניו. הסופה העלימה איתה את השלט והוא שלא ידע את דרכו כמעט התייאש מבוסס כולו בשלג. בסוף החליט לחפש את התמרור ולאחר מאמצים מרובים מצאו, התחיל לשמוח אך אז קלט שאינו יודע איך להעמיד אותו.. חשב וחשב ואז הבזיק במוחו הרעיון 'הרי מאיפה באתי אני זוכר. מלעלוב. אם כן אעמיד את התמרור של לעלוב בצד הנכון והכל ממילא יסתדר'...

המסר ממשל זה לעניינו זועק עד לשמים: אם נסתכל מאיפה באנו, נסתדר בהמשך הדרך!

אם נסתכל מהמקום שבאנו, מהדברים העצומים שעשינו זה יהיה קטן עלינו, בזה יתיישבו ההתורה התחילה באות ב' ללמדנו שלפני שנתחיל בבראשית, נביט אחורה מאין באנו, וזה עצמו ייתן בנו כוחות להמשך.

כמו כן עכשיו מובן למה מתחילים עם פרשת בראשית, כי דווקא פרשה ארוכה היא המדד ליסוד זה,

אם נתייחס לכך שהכל מתחיל עכשיו חדש ומה שהיה הוא לא מה שאני באמת אכן יהיה קשה לעמוד בזה, אך אם ניתן מבט על הימים הגדולים שמהם באנו, אזי לעומת מה שעשינו זה יהיה קטן עלינו!

יזכנו הקב"ה להסתכל תמיד מאין באנו, וממש לשאוב כח ועוצמה הלאה, אמן.

א פריילכץ שאבע'ס

לתגובות ו/או לקבלת הגיליון מידי שבוע למייל שלחו בקשת הצטרפות ל: holyfire6820@gmail.com

פעמים לקפה ומנוחה.. וכן על זה הדרך, כל אחד בדרכו, ותמיד אחרי החגים עולה מצד אחד הרצון להמשיך מהעוצמה הזו לכל השנה, אך במקביל עולה מחשבה שתכל'ס זה נגמר.. החגים מאחורינו, ובפתח זמן חורף ארוך ומאיים.. אז איך באמת ממשיכים מימים אלו לכל השנה?

קודם כל צריך לדעת שאנחנו לא צריכים להמשיך בקצב הזה כל הזמן!

החיים בנויים מעליות וירידות, מזמנים גבוהים ומעניינים לזמנים יבשים ומשעממים.. כשאנו יוצאים מימים גדולים לימים מהסוג השני ישנם שתי זוויות ראייה.

אפשר לא להסתכל על מה שהיה אלא להתחיל מבראשית לגמרי! כי מה שהיה זה לא היה אני, זה לא היה הדבר האמיתי, עשיתי את זה כדי לצאת זכאי בדין וכד'... אם נסתכל ככה יהיה קשה עלינו מאוד להתמודד אפילו עם דברים בסיסיים ביותר.

מצד שני אפשר להתבונן במבט מרום לאחור על המטען העצום ולדעת שמה שעשיתי עד עכשיו זה האמת שלי! אמנם עכשיו אין בכוחי להמשיך באותה עוצמה, אך אמשיך הלאה עם כל הכוחות שיש לי! בקיצער,

להתחיל מבראשית אך לא מהתחלה!
ואם נסתכל כך על הדברים, הכל יהיה קל הרבה יותר.

כדי להמחיש את הרעיון נביא בפניכם משל ששמעתי מהגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א:

מסופר על יהודי שחי בעיירה לעלוב שכל השנה היה מחכה לימים הנוראים בהם היה יוצא ללובלין לשהות במחיצת רבו החוזה מלובלין זי"ע, שנה אחת הייתה סופת שלגים, ולמרות הכל יצא לדרכו, בדרך בין לעלוב ללובלין הייתה

אני מאמין שרוב קוראי הגיליון יודעים שאת הרעיון הזה של ווארט שבועי ובמרכזו צידה לדרך לחיינו, התחלתי כבר לפני למעלה משנה וחצי.

זמן רב רציתי להעלות את הדברים עלי גיליון, אך למעשה התחלתי בסייעתא דשמיא לפני 11 שבועות בפרשת נח.

את הגיליון הראשון שהיה אמור לצאת לפרשת בראשית לא הספקתי לערוך, וכעת לרגל 'שבת חזק' בה מסיימים את החומש, חשבתי להביאו בפניכם כיוון שהמסר בו, כמו בשאר הגיליונות, רלוונטי לא רק לפרשת בראשית.

'בראשית ברא'

ישנה שאלה מפורסמת מדוע התורה מתחילה מבראשית באות ב' ולא באות א'?

נקודה נוספת שעוררה בי מחשבה מדוע על ההתחלה מתחילים מפרשה כל כך ארוכה, כולנו מכירים את זה שאתה רוצה להתחיל שניים מקרא כל שבת אבל דווקא בראשית זה לא נגמר... אתה רוצה להתחיל חומש רש"י על הסדר אבל דווקא בבראשית אין שבוע שלם מאסרו חג כדי ללמוד כל יום..

אז למה באמת מתחילים מבראשית? 'מתחילים מבראשית'. כולם מכירים את הביטוי הזה בהקשר שהכל מתחיל מחדש ולא משנה מה היה, אך בשורות אלו ברצוני לפרק מיתוס זה, ולטעון שאמנם מתחילים מבראשית אבל לא מהתחלה, ואבאר.

אנו יוצאים מימי הרחמים והרצון בהם הגענו לפסגות שאיננו רגילים בהם, כך למשל אנו רוקדים בשמחת תורה כמעט יממה ברציפות! מה שביום רגיל הגוף לא בדיוק היה מאשר לנו.. או למשל התפילות בהם אנו עומדים שעות ארוכות בלי להרגיש כלל את הזמן, מה שביום רגיל היה מוציא אותנו אינסוף